

Kønnenes ligestilling og forfatningen – en status

Ruth Bader Ginsburg

Vellykket tilflugt til forfatningen som grundlag for fjernelse af kønsdiskriminerende bestemmelser i lovgivningen er en meget ny udvikling. Indtil 1971 vaklede højesteret (supreme court) næsten ikke. Den bekræftede vedholdende regeringsmagts autoritet til at klassificere efter køn. Stater kunne forhindre kvinder i – eller beskytte dem imod – at arbejde som sagførere,¹ bartendere² og lægdommere.³ Indtil 1970erne retfærdiggjorde lovgivere og dommere bogstavelig talt enhver kønsmæssig forskelbehandling med, »at den var til fordel« for kvinder. Galante jurister forklarede, at forskelsbehandling af kønnene i sin struktur og udførelse diskriminerer til fordel for kvinder. Hverken lovgivere eller dommere anså kønsdiskriminerende regler som »back of the bus«-regler. Tværtimod hævdedes disse regler at placere kvinder på en piedestal.⁴ Denne historiske baggrund har betydning i dag. Den har gjort mange feminister mistænksomme over for angivelig positiv særbehandling. Ligestillingstilhængere hævder fortsat, at med kun nogle få særbestemmelser ville køn ikke være en nær så suspekt kategori.⁵ Køn skulle være et forbudt kriterium for forskelsbehandling.⁶ Disse fortalere gentager Sarah Grimkes påstand fra 1837: Mænd behøver ikke at tilbyde kvinder særlige tjenester, de skal blot ophøre med undertrykkelsen.⁷

Højesteret (high court) har endnu ikke opfattet den fulde dimension i den standende uenighed omkring kønsmæssig forskelsbehandling. Processer i 70erne, startet af kvinder og mænd, der udfordrer de traditionelle rolleopfattelser, involverer en bred vifte af emner: arbejdsmæssig diskrimination, uddannelsesmæssige uligheder, forskelsbehandling i social sikring, kønsdiskriminering i lægdommerudtagelse og aldersregler, klassifikationer, der diskriminerer forældre eller børn i forbindelse med fødsel udenfor ægteskab, ufordelagtig behandling af gravide kvinder og restriktioner i adgangen til prævention eller abort. Professor Kenneth Karst udtrykker det således: Ikke alene sager omkring kønsdiskrimination, men også sager omkring prævention, abort og uægteskabelige børn udgør forskellige facetter af det samme emne: Skal kvinder have mulighed for at deltage fuldt og helt i nationernes sociale, politiske og økonomiske liv på lige fod med mænd?⁸ Dette er et *forfatningsmæssigt* spørgsmål, fremhæver professor Karst, sikkert et af de vigtigste her i det sidste kvartal af det 20. århundrede.⁹

Til forskel fra professor Karst kan eller vil Højesteret (supreme court) ikke se alle disse sager som en del af det samme store spørgsmål.

Tidligere afgørelser placerer explicit kønsmæssig forskelsbehandling, uægteskabelige børn, graviditet og abort i hver sin bås. *Roe v. Wade*¹⁰ og *Doe v. Bolton*¹¹ – afgørelserne fra 1973 vedrørende aborter, nævner f.eks. knap nok kvinders rettigheder. De er ikke afsagt med henvisning til beskyttelse af ligerettigheder eller til grundsætningen herom. Snarere baserede højesteret (SC) sig på en strikt opfattelse af personlig frihed og autonomi hentet fra garantien for »due process«. Professor Lawrence Tribe påpegede, at ingenting i Højesterets analyse af *Roe v. Wade* og *Doe v. Bolton* pegede på de kønsspecifikke indskrænkninger i abortrestriktioner.¹² En udvidet forståelse i disse afgørelser kunne have gjort det vanskeligere for retten at komme frem til den afgørelse, som den overraskende gjorde i 1977, at hverken forfatningen eller staternes grundlov forudsætter, at sygesikringen betaler for frivillige aborter.¹³

Afgørelser, der tager sigte på andre spørgsmål i forbindelse med graviditet, har fulgt en slingrende kurs. I 1974 afgjorde retten, at skolelærere ikke må afskediges eller tvinges til at tage orlov på et bestemt tidspunkt af graviditeten.¹⁴ Sådan praksis, udtalte retten, ville stride mod »due process«. Men det samme år afgjorde High court, at en statsstøttet plan om indkomstbeskyttelse for handicappede kunne udelukke graviditet uden at krænke forfatningsmæssige garantier.¹⁵ I December 1976 udtalte retten, at denne praksis også var forenelig med art. VII.¹⁶ En arbejdsgiver kunne bortvise kvindelige reportere, der var uarbejdsdygtige p.g.a. graviditet og fødsel.¹⁷ Men nøjagtig et år senere anså retten det for ulovligt med henvisning til art. VII, at en arbejdsgiver berøvede kvinder, der var uarbejdsdygtige p.g.a. graviditet, deres anciennitetsoptjening.¹⁸

Hvornår bliver forskelbehandling af gravide eller tidligere gravide en forskelsbehandling, der grunder sig på køn? Dommer Stevens gav denne sammenfatning: Mens rettens svar burde være »altid« viste det sig i 1976, at være »aldrig« og nu er det åbenbart »undertiden«.¹⁹

I sager der falder inden for det område, der af retten anses for beskyttet af grundsætningen om lige rettigheder – situationer der explicit drejer sig om mand/kvinde klassifikation – udviklede der sig en vigtig doktrin i højesteret (SC) i 1976.

I nogle år har højesteret (SC) hævdet at kunne tilslutte sig en »to-dækker« model i sit syn på ligestilling.²⁰ Størsteparten af lovgivningen rangerer på det underste dæk og kan passere en juridisk bedømmelse, hvis forskelbehandlingen knytter sig til legitime statslige interesser. Rettigheder, der benævnes fundamentale eller klassifikationer, der er kategoriseret som mistænkelige, rangerer derimod på det øverste dæk og er genstand for en rigoristisk undersøgelse. For at kunne passere den må det lovgivningsmæssige mål være tvingende og klassifikationen nødvendig for dets udførelse.

Kønsmæssig forskelbehandling bedømte mange iagttagere i de tidlige 70ere til at falde imellem de to dæk.²² Denne analyse hvilede for stør-

stedelen på Højesterets (SC) enstemmige afgørelse i *Reed v. Reed*.²² Idet retten udtalte, at klassifikationer »skal være rimelige, ikke vilkårlig, og må hvile på en grund, der har en reel og vægtig forbindelse med lovgivningens formål«,²³ kendte den en Idaho-regel ugyldig, der gav mænd obligatoriske fordele ved administration af faste ejendomme.²⁴ Der var nogen tilkendegivelse af, at stats- og føderale retter ville udøve den strengeste prøve i synet på sager om kønnets betydning. California Supreme Court var den første højesteret (high court), der erklærede kønnet for en suspekt klassifikation.²⁵ Idet retten kom til, at en statslig regel, der udelukker kvinder fra at blive bartendere, krænkede de lige rettigheder, udtalte retten i California: Den piedestal, som kvinder er blevet placeret på viser sig ofte ved nøjere eftersyn at kunne afsløres som et bur.²⁶

To år senere i *Frontiero v. Richardson*²⁷ lånte fire dommere i De Forenede Staters Højesteret (Supreme Court) disse linjer næsten ord for ord.²⁸ De var også parate til at erklære køn, på linje med race og national oprindelse, for et forbudt grundlag for officiel forskelsbehandling. Men endnu har der ikke vist sig en femte stemme for den opfattelse. De fleste dommere ser ud til at afvente udviklingen på den politiske arena, herunder først og fremmest den skæbne, der bliver ligeretstilføjelsen til forfatningen til del.²⁹ De er alle uden tvivl klar over den historiske realitet, at koncipisterne af den fjortende tilføjelse til konstitutionen ikke bekymrede sig om mænds og kvinders ligestilling i lovgivningen.³⁰

I december 1979, fremførte Højesteret (Supreme Court) en ny formulering omkring beskyttelse af lige rettigheder – et midterste dæk, sagen var *Craig v. Boren*.³¹ Den drejede sig om Oklahoma's besynderlige forbud, der beskyttede drenge. Piger i Oklahoma kunne købe 3,2 øl, når de var 18. Drenge måtte vente til de blev 21. Dommer Brennan, der skrev rettens flertalsudtalelse, gjorde rede for »midterdæksprøven«: Klassifikation efter køn er forbudt, undtagen i tilfælde, hvor det lovgivningsmæssige formål er vigtigt og klassifikationen knytter sig væsentligt til det vigtige formål.³² Antagelig er et vigtigt lovgivningsmæssigt formål noget, der er mere end noget lovligt, men på den anden side mindre end noget tvingende. En væsentlig tilknytning er åbenbart noget, der er mere end blot en fornuftsmæssig men mindre end en nødvendig tilknytning. Men klassifikationen var ikke nogen virkelig fordel for kvinder. Den hvilede på en velkendt rolleopfattelse: den aktive dreng, aggressiv og selvhævdende, den passive pige, blid og eftergivende.

Craig v. Boren er blevet beskrevet som en ligegyldig sag i betragtning af de ubetydelige interesser, som de tørstige drenge truede.³³ Men læst sammen med sagen *Califano v. Goldfarb*,³⁴ hvor den samme argumentation blev anvendt, aner man rettens erkendelse af, at forskelsbehandling p. g. a. køn er et tvægget sværd.

Goldfarb drejede sig om sociale sikringsregler, der automatisk berettede enker til forsørgertabserstatninger. En enkemand derimod kunne kun blive berettiget, såfremt han kunne bevise, at hans kone stod for tre fjerdedele af parrets underhold.³⁵ Dommer Stevens mindretalsudtalelse i *Goldfarb* er særlig interessant.³⁶ I modsætning til flertallet koncentrerede dommer Stevens sig om diskriminationen mod enkemanden i stedet for om det ringe udbytte, en kvindelig lønarbejder får ud af at betale til de sociale sikringsordninger. Han stillede det kritiske spørgsmål: Hvorfor findes denne diskrimination mod gruppen af mænd? Det var ikke fordi kongressen havde de fjerneste intentioner i retning af at forbedre kvinders position i deres økonomiske stræben. Tværtimod afspejlede den lovgivningsmæssige historie en lang lovgivningsmæssig vane – en betinget refleks, en bestemt måde at betragte kvinder på. Den diskrimination, som *Goldfarb* mærkede, var blot et tilfældigt biprodukt af lovgivers traditionelle syn på kvinder: kvinder er det svage køn, samfundets børneopdrager, mændenes undergivne eller vedhæng.³⁷

Denne betingede refleks satte såvel Hannah som Leon *Goldfarb* i bås. Klassifikationen uafhængig mand/afhængig kvinde er, når alt kommer til alt, den typiske kønsmæssige struktur i loven.³⁸ Den »falder sammen med de rolletyper, samfundet længe har pålagt os«,³⁹ og den har alle kendetegnene på en selvopfyldende profeti. Som en akkumuleret effekt hindrer love af den art såvel mænd som kvinder i at vælge deres egen livsvej baseret på individuel begavelse og tilbøjelighed.

Graig v. Boren blev vundet med en 7-2 afgørelse. I *Goldfarbs*sagen skiltes stemmerne skarpt 5-4. 4 medlemmer af retten gentog atter det historiske argument. Den forskelsbehandling, som *Goldfarb* angreb, afspejlede de fleste kvinders situation, den virkede til deres fordel og den var administrativt hensigtsmæssig.⁴⁰ Men måske var en stemme eller to hos mindretallet under indflydelse af de høje omkostninger, der skulle til for at gøre Kongressens model kønsneutral. *Goldfarb* var den første vellykkede sag om kønsdiskrimination og ligestilling, der fik væsentlige økonomiske konsekvenser. De fem hundrede millioner dollars, som blev anslået af kammeradvokaten⁴¹ er nok i overkant, men ikke helt ved siden af.

I hælene på *Goldfarb* kom *Califano v. Webster*.⁴² Her forsøgte retten en vigtig sammenkædning. Den udtalte sig om forskellen på utilladelig individuel forskelbehandling og tilladelig oprejsning for tidligere uret. *Webster* havde en social sikrings klassificering, der var i fuld funktion fra 1956 til 1972, og som gav et mere favorabelt månedligt beregningsgrundlag for kvindelige pensionister end for mandlige pensionister.⁴³ Denne ordning er, i modsætning til *Goldfarb*, blevet indført som en direkte reaktion på omvendt diskriminerende betingelser, særligt lave lønninger for »kvindearbejde« og kvinders tidligere pensionsalder, der rutinemæssigt påtvinges kvinderne men ikke mændene af arbejdsgiverne. Kongressen forsøgte at reducere de afledede virkninger af disse

betingelser på den arbejdende kvindes økonomiske stilling i hendes pensionsalder.⁴⁴ Kongressen afskaffede forskellen i 1972 ved at udvide det favorable beregningsgrundlag til også at gælde mænd. Baggrunden for denne ligestilling var ligelønsloven fra 1963⁴⁵ og artikel VII i borgerretsloven fra 1964. Kongressen har udvidet begge disse love ved i 1972 at udstrække dem til såvel offentlige som private ansættelsesforhold. Disse love forbød den forskelbehandlende arbejdsgiverpraksis, som udgjorde grundlaget for det kønsspecifikke forskelbehandlende regelsæt fra 1956.

Per curiam udtalelsen fra *Webster* fremhæver, at i modsætning til *Goldfarb*, byggede det fordelagtige beregningsgrundlag ikke på en romantisk patriarkalsk opfattelse af kvinder som mænds tilbehør. To punkter er afklaret i udtalelsen: 1) når, som i *Webster-sagen*, lovgivningen direkte tager sigte på forskelsbehandling for at reparere den, er kønsmæssig forskelsbehandling, i det mindste som en midlertidig foranstaltning, forfatningsmæssig tilladt.⁴⁶ 2) når, som i *Goldfarb*, forskelbehandlingen har sine rødder i traditionelle kønsroller og ikke med overlæg er specielt indrettet på at give oprejsning for tidligere uret, er forskelsbehandling på grund af køn forfatningsstridig.⁴⁷ Hvis retten holder sig til *Webstersammenkædningen*,⁴⁸ vil den kun opretholde en kønsmæssig forskelsbehandling, der retfærdiggøres som kompensatorisk, og såfremt denne forskelsbehandling rent faktisk af lovgivningen er anvendt af reparerende grunde snarere end ud fra en fordom omkring »sådan som kvinder nu engang er.« Endog i disse tilfælde vil forskelsbehandlingen blive opretholdt, såfremt den passer godt med det kompenserende formål. *Webster-sagen* forsøger med andre ord at bevare og støtte en generel regel om lige behandling, mens den lader en dør stå åben for ægte kompensatorisk forskelsbehandling.

Websters per curiam udtalelse får muligvis en indflydelse på mere omstridte positive særbehandlingsspørgsmål, der nu når Højesteret (high court). Den kunne være udgangspunkt f.eks. for rettens overvejelser i forbindelse med *University of Californias bestyrelse v. Bakke*.⁴⁹ Det program, som Bakke angriber, der tager sigte på at øge andelen af minoriteter som medicinstuderende og i den medicinske profession, er sandelig ikke i overensstemmelse med historiske rolleopfattelser næret af racemæssige fordomme. Tværtimod er det eneste iagttagelige formål med programmet at gøre bod på lang tids ufordelagtig behandling af racemæssige minoriteter.⁵⁰ Yderligere er programmet en overgangsløsning. Det er et overlagt forsøg på som en midlertidig foranstaltning at råde bod på de økonomiske og sociale ulemper, som sorte og andre ghettoiserede minoriteter har måtte trækkes med.⁵¹

Der er naturligvis betydelige forskelle på de to sager. Kampen mellem personer, som faktisk har oplevet tidligere diskrimination og den favoriserende gruppe må anses som mere lige i sagen *Bakke* end i *Webster*. På den anden side kan der argumenteres for, at »kompensationen med en

udelukkende tilbagevirkende kraft, som det var tilfældet i *Webster-sagen*, fortjener større mistænksomhed end en forholdsregel, der direkte tager sigte på at åbne vejen for reelle lige muligheder, hvilket er temaet i *Bakke-sagen*.

Den kompensation, der blev tilbudt kvindelige pensionister i *Webster-sagen*, havde ingen virkning i retning af at forandre de diskriminerende forhold på arbejdsmarkedet. Derimod er det specielle optagelsesprogram i *Bakke* udformet med henblik på at ændre den medicinske professions sammensætning.

Yderligere illustrerer *Bakke-sagen*, at de faktorer, der skaber henholdsvis race- og kønsdiskriminering, ikke er identiske. Allan Bakkes problem er oprigtigt talt langt mindre frembragt af det specielle minoritetsoptagelsesprogram end af den dramatiske vækst i kvinders immatrikulation.⁵³ Denne vækst er ikke sket gennem en energisk rekruttering af kvinder fra universiteternes og højskolernes side. Alt hvad der er sket, er blot en mere åbenlys placering af velkomstskiltet.

Kvinder har ikke fået lagt hindringer i vejen i samme udstrækning, som minoriteterne har på grund af den stadig mærkbare virkning af ufrivillig adskillelse i boligområder og i samfundslivet. De fleste kvinder, som ikke tilhører en minoritet, står ikke over for en formidabel risiko for »død i tidlig alder«.⁵⁴ Kvinder findes lige så ofte som mænd i næsten ethvert kvarter eller enhver økonomisk klasse. Piger er blevet svært handicappet på grund af nogle aspekter i den offentlige uddannelsespolitik. Faglige uddannelser og sportsundervisning er iøjnefaldende eksempler.⁵⁵ Men hvad angår adgangsprøven⁵⁶ til det juridiske studium har kvinder f.eks. i de senere år haft et lille forspring fremfor mænd.⁵⁷ Måske har denne kendsgerning noget at gøre med det sidste svar i Højesterets (supreme court) 1976-sessions dyst med kønsdiskriminationen. I *Vorcheimer v. School district of Philadelphia*⁵⁸ blev retten konfronteret med spørgsmålet om, hvorvidt Philadelphia kunne opretholde kønsadskilte mellemskoler for begavede piger og drenge. Central High, den skole som Philadelphia reserverede for dygtige drenge, var byens ældste og mest estimerede offentlige mellemskole. Girls High, der er grundlagt årtier senere, var stedet for dygtige piger. Men akterne i *Vorcheimer-sagen* fremviste kun meget tyndt bevis for væsentlige forskelle mellem de to skoler.⁵⁹ På dette grundlag argumenterede skolemyndighederne, at adskillelsen ikke var stemplende. Skønt adskilte, var Central og Girls »lige«. Delte på midten 4-4, kunne dommerne ikke nå nogen afgørelse. Den nedenfor nævnte afgørelse, der giver skolemyndighederne⁶⁰ medhold, forbliver derfor det sidste ord i striden.

Ingen tidligere afgørelse har banet vejen for en direkte udfordring på forfatningens grund af adskilt skolegang for piger og drenge. *Brown v. Board of Education*,⁶¹ den ledende skoleadskillelsessag, følger efter en generation af processer.⁶² De forudgående afgørelser lagde vægt på de væsentligt ringere muligheder, som sorte fik, og på de uligheder, der til

overmål blev bevist for retten.⁶³ *Vorcheimer* er muligvis en sag, der er blevet bragt for retten for tidligt. Med tiden kan retten måske som endnu et skridt på den lange vej forventes at forstå det, som de fleste pædagoger i dag indser. Som Christopher Jencks og David Riesman udtrykker det, bliver reservationen af en hvilken som helst institution for mænd »sandsynligvis en bevidst eller ubevidst foranstaltning, der bevarer stiltiende antagelser om mænds overlegenhed, antagelser for hvilke kvinder senere må bære udgiften.«⁶⁴

Sammenfattende kan det siges, at forfatningens stilling på dette område, ligesom den offentlige debat omkring mænd og kvinder, befinder sig på et mellemstadium. Ratifikationen af ligestillingstillægget til forfatningen ville give retten (supreme court) et klart tegn – et sikrere ståsted for dens afgørelser end femte og fjortende tillæg. I mellemtiden, mens doktrinen udvikler sig, er retten skarpt delt, og dens fremtidige vej er usikker. Som en distriktsdommer udtrykker det: Dommere i de lavere retter, der søger efter vejledning i Højesterets (Supreme Court) præcedens i 1970'erne omkring kønsdiskrimination, får en »ubehagelig fornemmelse« – ligesom spillere i et terningespil, som ikke »er absolut sikre på, at der er en terning.«

Denne artikel er oversat af Kirsten Ketscher fra Womens' Rights Law Reporter, 4. årgang no. 3 1978, der udgives af Rutgers' Law School, State University of New Jersey, New Jersey, USA.

Ruth Bader Ginsburg er professor i retsvidenskab ved Columbia University og Advokat for den amerikanske organisation for borger-rettig-heder.

Noter

1. *Bradwell v. Illinois*, 83 U.S. (16 Wall.) 130 (1873).
2. *Goesaert v. Cleary*, 335 U.S. 464 (1948).
3. *Hoyt v. Florida*, 368 U.S. 57 (1961).
4. Eastwood, *The Double Standard of Justice: Women's Rights under the Constitution*, 5 Val. L. Rev. 281 (1971); Ginsburg, *Gender and the Constitution*, 44 U. Cln. L. Rev. 1 (1975).
5. Se teksten, der knytter sig til noterne 20-32 incl. for en diskussion om »equal protection standard« i sager omkring kønsdiskriminering.
6. Se Brown, Emerson, Falk & Freedman, *The Equal Rights Amendment: A Constitutional Basis for Equal Rights for Women*, 80 Yale L. J. 871 (1971).
7. S. Grimke, *Letters on the Equality of the Sexes and the Condition of Woman* 10 (1838). 8. Karst, *Book Review*, Harv. L. Rev. 1028, 1036 (1976).
9. Id.
10. 410 U.S. 113 (1973).
11. 410 U.S. 179 (1973).
12. L. Tribe, *Treatise on American Constitutional Law*, §§ 15-10, 16-27 n. 6.

13. *Beal v. Doc*, 423 U.S. 438 (1977) afgørelse omkring social sikring; *Maher v. Roe*, 432 U.S. 464 (1977) afgørelse om lige beskyttelse; *Poelker v. Doe*, 432 U.S. 519 (1977) offentlige hospitaler kan ikke pålægges at udføre frivillige aborter.
14. *Cleveland Bd. of Educ. v. LaFleur*, 414 U.S. 632 (1974).
15. *Geduldig v. Aiello*, 417 U.S. 484 (1974).
16. 42 U.S.C. §§ 2000e til e-15 (1970), som ændret ved Equal Opportunity Act of 1972, Pub. L. No. 920261, § 2, 86 Stat. 103, samlet i 42 U.S.C. §§ 2000e til e-17 (Supp. IV 1974).
17. *General Elec. Co. v. Gilbert*, 429 U.S. 125 (1976). Senatet har vedtaget og Repræsentanternes Hus har under overvejelse en lovgivning vedr. uarbejdsdygtighed som følge af graviditet. En sådan lov ville supplere artikel VII og fastslå at forbud mod kønsdiskriminering omfatter forbud mod diskriminering på grund af graviditet. En sådan lov vil overflødiggøre *Gilberts* private forslag om lignende forbud. H.R. 6075, 96th Cong., 2d Sess. (1978); S. 995, 95th Cong., Ost Sess. (1977).
18. *Nashville Gas Co. v. Satty*, 98 S. Ct. 347 (1977).
19. *Id.* i 357 (Stevens, J., var enig heri).
20. Se *Gunther, In Search of Evolving Doctrine on a Changing Court: A Model for a Newer Equal Protection*, 86 Harv. L. Rev. 1 (1972).
21. Se, e.g., *id.* 34; Ginsburg, *Gender in the Supreme Court: The 1973 and 1974 Terms, The Supreme Court Review, 1975 1* (P. Kurland ed. 1976).
22. 404 U.S. 71 (1971).
23. *Id.* 76 (der citerer *Royster Guano Co. v. Virginia*, 253 U.S. 412, 415 (1920)).
25. *Sailer Inn, Inc. v. Kirby*, 5 Cal.3d 1, 485 P.2d 529, 95 Cal. Rptr. 329 (1971).
26. *Id.* 20, 485 P.2d i 95 Cal. Fptr. i 341.
27. 411 U.S. 677 (1973).
28. »traditionelt ... blev forskelsbehandling (p.g.a. køn) legitimeret ved en holdning af »romantisk patriarkalisme«, som i virkeligheden sætter kvinder ikke op på en piedestal men ind i et bur.« ID i 684.
29. For en explicit udtalelse om denne stilling, se id i 691-92 (Powell J., der samstemmede, fulgt af Chief Justice Burger og dommer Blackmun).
30. Tre grundlag for lovgivningsmæssig klassifikation var accepteret uden tvivl: »køn, alder og tilstand.« Se Cong. Globe, 39th Cong., 1st Sess. 1293 (1836) (Rep. John A. Bingham); cf. Crozier, *Constitutionality of Discrimination Based on Sex*, 15 B.U.L. Rev. 723. 125 (1935) (»hvis racediskrimination stod forrest i lovgivningen og den offentlige debat i 1865-73 som den form for forskelsbehandling, der behøvede opmærksomhed, så stod kønsdiskriminationen bagest i køen«).
31. 429. U.S. 190 (1976).
32. *Id.* 197.
33. Lewin, *Trivializing Discrimination, The New Republic*, april 2 1977, 19.
34. 430 U.S. 199 (1977).
35. Dvs. hele hendes eget underhold samt halvdelen af hans.
36. 430 U.S. 199, 223 (1977). Dommer Stevens var den afgørende stemme i en 5-4 afgørelse.
37. *Id.*
38. Se R. Ginsburg 8 fejn-Fasteau, *The Legal Status of Women under Federal*

- Law*, 10-11, 202-205 (Columbia Law School Equal Rights Project 1974); Johnston § Knapp, *Sex Discrimination by Law: A Study in Judicial Perspective*, 46 N.Y.U. L. Rev. 675 (1971).
39. *Stanton v. Stanton*, 421 U.S. 7, 15 (1975).
  40. 430 U.S. at 224 (Rehnquist, J., dissens).
  41. Appelskrivelsen i 8, 39, 1A-6A, *Califano v. Goldfarb*, 430 U.S. 199 (1977).
  42. 430 U.S. 313 (1977).
  43. *Id.* i 313-14. Bonus bestemmes på basis af den gennemsnitlige månedlige løn tjent i løbet af »bonus optællings år«. Antallet af »bonus-optællings-år« er det samme som »forløbne år« fratrukket 5. »Forløbne når« udgør det antal, den berettiget har arbejdet mellem 1950 og det 62. år, hvis det er en kvinde og mellem 1950 og det 65. år, hvis det er en mand. F.eks. vil en kvinde født i 1905 og i fuld beskæftigelse siden 1950 kunne beregne bonus for sine 12 højst betalte arbejdsår (17 forløbne år fratrukket 5), mens en mand på samme alder, der bliver 65 i 1970 (20 forløbne år fratrukket 5) ville blive nødt til at udvælge sine 15 højst betalte arbejdsår. Se *id.* i 315.
  44. *Id.* i 318.
  45. 29 U.S.C. § 206 (d) (1970).
  46. *Califano v. Webster*, 430 U.S. i 318-19.
  47. *Califano v. Goldfarb*, 430 U.S. i 215-17.
  48. 5 dommere tilsluttede sig per curiam afgørelsen.
  49. 18 Cal. 3d 34, 553 P.2d 1152, 132 Cal. Rptr. 680. (1976), *cert. granted*, 429 U.S. 953 (1977).
  50. *Califano v. Webster*, 430 U.S. i 317 (der citerer fra *Califano v. Goldfarb*, 430 U.S. i 209 n.8).
  51. *Cf. San Antonio Independent School Dist. v. Rodriguez*, 411 U.S. 1, 28 (1973).
  52. Se Note, 89 Harv. L. Rev. 95 (1975).
  53. Af de 99 pladser, der var ledige i 1974, blev 36% besat af kvinder. Så sent som i 1971 udgjorde kvinderne kun 16% af de immatrikulerede medicin-studerende. *Bakke v. Regents of the Univ. of Cal.*, No. 31287, (Super. Ct., Yolo County, Cal. (1975)) (Court record i 131).
  54. J. Kozol, *Death at an Early Age*, passim, (1967).
  55. Se K. Davidson, R. Ginsburg & H. Kay, *Sex-Based Discrimination* 814, 847-63, 868-69 (1974) & Supp. 160-65 (1975).
  56. Den amerikanske advokatsammenslutning forlanger, at ethvert godkendt jurastudium anvender denne prøve. *ABA Standards and Rules of Procedure for Approval of Law Schools* (1973).
  57. Se Ruuc, *That Burgeoning Law School Enrollment is Portia*, 60 A.B.A.J. 182 (1974).
  58. 400 F. Supp. 326 (E.D. Pa. 1975), *rev'd*, 532 F.2d 800 (3d Cir. 1976), *aff'd mem. by an equally divided Court*, 430 U.S. 703 (1977).
  59. 400 F. Supp. i 329.
  60. 532 F.2d 800 (3d Cir. 1976).
  61. 347 U.S. 483 (1954).
  62. De nærmest forudgående Bown-forgængere i en lang række af retssager var *Sweat v. Painter*, 339 U.S. 629 (1950), og *McLaurin v. Oklahoma*, 339 U.S. 637 (1950).
  63. 347 U.S. 483, 495 (1954).

64. C. Jencks & D. Riesman, *The Academic Revolution* 297-98 (1968). For en udvidet analyse af afgørelsen i Vorchheimer sagen se sagsfremstillingen i *Sex-segregated Public Schools: Vorchheimer v. School District of Philadelphia and the Judicial Definition of an Equal Education for Women*, 4 *Women's Rights L. Rep.* 79 (1978).
65. *Vorchheimer v. School Dist. of Philadelphia*, 400 F. i Supp. 340-41.